

ВИТЯГ
із протоколу № 11
засідання кафедри української мови
від 28 квітня 2023 р.

Присутні: проф. В. В. Грещук, проф. М. І. Голянич, проф. В. М. Барчук, доц. І. О. Бабій, доц. М. П. Брус, доц. І. Ф. Джочка, доц. І. М. Думчак, доц. Н. Я. Іванишин, доц. Л. І. Пена, доц. В. М. Пітель, доц. О. А. Семенюк, доц. Р. І. Стефурак, доц. О. Д. Ципердюк, ст. лаб. А. Б. Кисла.

Відсутні: доц. М. В. Бігусяк, доц. В. І. Пітель.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Розгляд оновленої освітньо-професійної програми «Українська мова і література» зі спеціальності 035 Філологія для другого (магістерського) освітнього рівня.

СЛУХАЛИ:

1. Унесення змін до освітньо-професійної програми «Українська мова і література» зі спеціальності 035 Філологія для другого (магістерського) освітнього рівня.

Гарант освітньо-професійної програми «Українська мова і література» **Марія Петрівна Брус** доповіла про результати обговорення цієї програми на сайті Навчально-методичного відділу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника впродовж місяця (27.03.23–27.04.23) <https://nmv.pnu.edu.ua/proiekty-op/mahistr/035-01-filolohiia-ukrainska-mova-ta-litera/> Вона зазначила, що для оновлення програми було враховано вимоги Стандарту вищої освіти, затвердженого наказом № 871 МОН від 20 червня 2019 року для здобуття ступеня магістра, «Звіт про результати акредитаційної експертизи освітньої програми» за 2019 р., «Угоду про видання подвійних дипломів», укладену між Ягеллонським університетом та Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника. Звернуто увагу на специфіку побудови освітньо-професійної програми, унікальність і новизну, порівняно з проєктом 2019 р., співвідношення її освітніх компонентів із освітніми компонентами програми «Філологія українська. Мова – комунікація – переклад» Ягеллонського університету.

Відгуки на програму «Українська мова і література» дали зацікавлені особи, які працюють переважно в освітній сфері:

Костриба Ольга Василівна (olha.husphit@pnu.edu.ua) – аспірантка кафедри української мови Факультету філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Вона *зауважила*, що «освітня програма "Українська мова і література" – це програма підготовки фахівців першого наукового рівня із філології, тому кожен її компонент повинен мати філологічне спрямування, щоб полегшити наукову роботу в майбутньому, однак не всі дисципліни мають наукове підґрунтя і філологічну орієнтацію, наприклад, курси "Інформаційні технології у філологічній науці", "Курсова робота з методики викладання української мови / української літератури". *Запропонувала* «надати навчальному процесу системного

характеру, щоб всі дисципліни були підпорядковані єдиній меті, – підготовці фахівця з глибокими науковими знаннями та навичками дослідницької діяльності в галузі філології. Це стосується дисциплін загальної підготовки, професійних, а також вибіркового дисциплін. Наприклад, дисципліна "Методологія та організація наукових досліджень" мала би давати ґрунтовні та вичерпні знання щодо сучасних методів та прийомів написання наукової роботи, правил оформлення всіх складових частин розвідки».

https://docs.google.com/forms/d/1KqnxH7HkP6ZvMF74FcM4i629rPxB-xPueDW-_ymiFpA/edit?ts=641d8627#response=ACYDBNgdBV6gXX-GGgO-fTxXq_gBPpfQhPFZAeRMLd-ML0SLxs5uHfL4bUiztuqoTg7jjaQ

Зауваження та пропозицію взято до уваги. У процесі оновлення всіх курсів та навчально-методичного забезпечення до них поступово буде враховано і посилено філологічне спрямування кожного дисципліни, навіть у циклі загальної підготовки. Обов'язові та вибіркові компоненти будуть підпорядковані єдиній меті – набуття теоретичних знань і вироблення практичних навичок наукової, викладацької та дослідницької діяльності.

Танчик Олена Ігорівна (tanchyk.olena@gmail.com) – викладачка української мови в Інституті Критичних Мов Університет штату Аризона, м. Темпі; к.е.н, доцент кафедри маркетингу і туризму Маріупольського державного університету, м. Київ, Україна; магістрантка групи Узмф-12 спеціальності 035 Філологія Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Вона *зауважила*, що «предмет "Іноземна мова за професійним спрямуванням" має відповідати певному професійному напрямку. Таким чином, назва предмету повинна бути конкретизована з урахуванням специфіки професійної галузі, для якої вивчається іноземна мова. Тому, якщо назва предмету "Іноземна мова за професійним спрямуванням" не конкретизована, то вона може бути дещо неточною. Рекомендую уточнити, який саме професійний напрямок має бути вивчений за допомогою іноземної мови та якої саме мови, і використовувати відповідну назву предмету. Наприклад, "Англійська мова для філологів" або "Німецька мова для студентів філологічних спеціальностей". "English for Philologists: Specialized Language Skills", "Language for Literary Professionals: English for Philology", "English for Specific Purposes: Philology and Literary Studies (English/German)." Така конкретизована назва допоможе студентам краще розуміти зміст предмету та його значення в їхньому професійному розвитку. *Запропонувала* «розглянути можливість впровадження академічної мобільності студентів в рамках освітньо-професійної програми, оскільки це може бути корисним для збагачення професійного досвіду студентів і збільшення їхніх шансів на успішну кар'єру в майбутньому. Академічна мобільність може допомогти студентам отримати нові знання та навички, познайомитися з різними культурами, покращити свої мовні здібності та збільшити свою міжнародну мережу контактів. Крім того, це може додатково мотивувати студентів до успішного вивчення предметів, що входять до освітньо-професійної програми. Крім академічної мобільності, ще однією можливістю для поглиблення професійних знань та підвищення конкурентоспроможності студентів є отримання подвійних дипломів.

Отримання подвійного диплома може бути корисним для студентів, оскільки це дає їм можливість отримати вищу освіту відомих закладів з різних країн, збільшити свою міжнародну мережу контактів, а також зробити свої резюме більш привабливим для міжнародних роботодавців. Для впровадження академічної мобільності можна встановити партнерство з іншими вищими навчальними закладами за кордоном, запровадити програми обміну студентами або організовувати короткострокові міжнародні стажування. Важливо також забезпечити студентів всією необхідною інформацією та підтримкою щодо підготовки до від'їзду, візових питань, страхування та інших питань. Академічна мобільність може стати важливим елементом освітньо-професійної програми «УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА» та допомогти студентам стати більш конкурентоспроможними на ринку праці».

https://docs.google.com/forms/d/1KqnxH7HkP6ZvMF74FcM4i629rPxB-xPueDW-_ymiFpA/edit?ts=641d8627#response=ACYDBNjEsd2orl1ZPid8251cKZicANToG47p51XA6MPEfXw4L_fXjKGThVFou6j6yYDIOZg

Зауваження прийнято і зазначено, що формулювання «Іноземна мова за професійним спрямуванням» не потребує уточнення, бо здобувачі можуть вивчати різні іноземні мови або вибирати для вивчення за власним бажанням. Пропозицію враховано і в рамках програми започатковано міжнародну мобільність здобувачів шляхом укладання спільної «Угоди про видання подвійних дипломів» із Ягеллонським університетом.

Кобута Лілія Петрівна (lkobuta819@gmail.com) – Вчитель польської мови в Ліцеї №23 імені Романа Гурика м. Івано-Франківська; випускниця Факультету філології, спеціальності 035.033 Слов'янські мови і літератури (переклад включно). Вона вказала на те, що «у циклі Обов'язкових компонентів дисципліна "Іноземна мова за професійним спрямуванням" очевидно стосується англійської мови, бо немає ніяких уточнень. Однак магістри могли би вивчати не тільки англійську, а й якусь слов'янську мову, наприклад польську». Та запропонувала давати магістрам право вибору мови під час викладання дисципліни "Іноземна мова за професійним спрямуванням" або до вибірових компонентів увести вивчення польської мови, яка зі всіх слов'янських також активно вивчається і використовується сьогодні.

https://docs.google.com/forms/d/1KqnxH7HkP6ZvMF74FcM4i629rPxB-xPueDW-_ymiFpA/edit?ts=641d8627#response=ACYDBNhRnOL01gfPlhj3RcwjM-v-qZQKIBMnNMpFU9j9PdWNR7a0teFPr1e2VcKhDSKJctA

Зауваження взято до уваги, однак вивчення польської мови не передбачено в курсі "Іноземна мова за професійним спрямуванням" на другому освітньому рівні. Польську мову студенти можуть вивчати на першому освітньому рівні або самостійно опановувати її, що здобути освіту за «Угодою про видання подвійних дипломів».

Шиндак Галина Тарасівна (galyashindak16@gmail.com) – лаборантка кафедри мовознавства ІФНМУ м. Івано-Франківська; випускниця

магістратури зі спеціальності 035 Філологія в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. На її думку, «у циклі обов'язкових компонентів дисципліна "Інформаційні технології у філологічній науці" частково повторює за тематикою практичних занять дисципліну, яку вивчають бакалаври "Сучасні інформаційні технології". Тому вважає, що «для дисципліни "Інформаційні технології у філологічній науці" слід розробити спеціальний курс, у якому магістри мають поглибити та вдосконалити знання з оформлення своїх наукових робіт, літератури до них за новими вимогами, навчитися працювати з каталогами бібліотек, оформляти профілі та ін.

<https://docs.google.com/forms/d/1KqnxH7HkP6ZvMF74FcM4i629rPxB-xPueDW->

[ymiFpA/edit?ts=641d8627#response=ACYDBNhxmrSY1y6iwc1lqwyk_C9_NRTvDVf3QseVIzeqFwOJOaDILSYVjnGFYMeexJxMSSbU](https://docs.google.com/forms/d/1KqnxH7HkP6ZvMF74FcM4i629rPxB-xPueDW-ymiFpA/edit?ts=641d8627#response=ACYDBNhxmrSY1y6iwc1lqwyk_C9_NRTvDVf3QseVIzeqFwOJOaDILSYVjnGFYMeexJxMSSbU)

Зауваження та пропозиції взяли до уваги викладачі вказаної дисципліни, зважаючи на необхідність оновлення курсу, надання йому більшого філологічного спрямування відповідно до потреб здобувачів освіти і на розвиток інформаційних технологій, якими потрібно наповнювати названий курс і вносити новизну відповідно до сучасних вимог.

Варварук (Данилюк) Інна Василівна (inna.danyliuk@ukd.edu.ua) – директорка Фахового коледжу в ЗВО "Університет Короля Данила" м. Івано-Франківська. Її зауваження: «У програмі не відображено досвід співпраці з українськими та іноземними ЗВО, що може покращити якість самої ОП для магістрів, а також їхню підготовку відповідно до сучасних національних та міжнародних освітніх вимог». У зв'язку з цим запропонувала «... посилити співпрацю магістрів із українськими й іноземними ЗВО, щоб вони могли обмінюватися досвідом, знаннями і могли здобувати освіту за подвійними дипломами, зокрема європейського рівня».

<https://docs.google.com/forms/d/1KqnxH7HkP6ZvMF74FcM4i629rPxB-xPueDW->

[ymiFpA/edit?ts=641d8627#response=ACYDBNg8nQt38ZO6l3xaa6XaaxhZ2svw_hF2CxMqZOICh1v83nEYp95eMvOsH7mYmLN9uJGA](https://docs.google.com/forms/d/1KqnxH7HkP6ZvMF74FcM4i629rPxB-xPueDW-ymiFpA/edit?ts=641d8627#response=ACYDBNg8nQt38ZO6l3xaa6XaaxhZ2svw_hF2CxMqZOICh1v83nEYp95eMvOsH7mYmLN9uJGA)

Зауваження та пропозиції слухні і враховані під час оновлення програми. Розвиток співпраці здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника з іншими ЗВО став інновацією в освітній програмі і далі буде поступово розвиватися.

Тиморська Оксана (o.tymorska@gmail.com) – журналістка Обласного телебачення "Галичина" м. Івано-Франківська. До програми вона дала таке зауваження: «У програмі слід конкретизувати чи доповнити програмні результати навчання, які дадуть змогу працювати у сфері теле- і радіомовлення». Та вважає, що «зі здобуттям ступеня магістра за відповідною освітньою програмою випускники могли би за бажаннями чи можливостями працювати у сфері теле- й радіомовлення, тому в цій програмі потрібно звернути більшу увагу на фахові компетентності та програмні результати

навчання, які відобразатимуть набуття знань із відповідних дисциплін для роботи в зазначеній сфері».

https://docs.google.com/forms/d/1KqnxH7HkP6ZvMF74FcM4i629rPxB-xPueDW-_ymiFpA/edit?ts=641d8627#response=ACYDBNhKD_WC4MLO6QQZBW5g1sbrsOpSJHVIYsS5CNZNAN_qSST4nGp_M6elYoUO-dc2-nl

За освітньою програмою «Українська мова і література» зі спеціальності 035 Філологія готують магістрів із української філології. Однак для працевлаштування випускникам цієї програми доступні різні сфери гуманітарної галузі і зокрема робота в телебаченні й радіостудії, тобто відкритий доступ всюди, де вони можуть реалізувати філологічні знання, вміння і навички, показати результати своєї дослідницької діяльності.

Бойко Оксана – бакалавриня 4 курсу зі спеціальності 035 Філологія, лаборантка деканату Факультет філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Вона зазначила, що в програмі не вділено уваги питанням інклюзивної та здоров'язберігальної освіти. Та вважає, що до курсів «Педагогіка та психологія вищої школи», «Методика викладання української мови в освітніх закладах» та «Методика викладання української літератури в освітніх закладах» варто внести питання, пов'язані з інклюзивною та здоров'язберігальною освітою.

https://docs.google.com/forms/d/1KqnxH7HkP6ZvMF74FcM4i629rPxB-xPueDW-_ymiFpA/edit?ts=641d8627#response=ACYDBNhsZhLP0H3el2BgYAA-WA_iE8IJ5owYZ8B6FUBFFPW6mmfTuVu4WC9ILKGN7I_8CM

Під час оновлення навчальних курсів «Педагогіка та психологія вищої школи», «Методика викладання української мови в освітніх закладах» та «Методика викладання української літератури в освітніх закладах» чи ін. науково-педагогічні працівники внесуть питання, пов'язані з інклюзивною та здоров'язберігальною освітою.

ВИСТУПИЛИ:

Брус М. П. Доповіла про результати обговорення освітньої програми «Українська мова і література» зі спеціальності 035 Філологія для другого рівня освіти зі здобувачами освіти, випускниками цієї спеціальності, роботодавцями, науково-педагогічними працівниками українських та закордонних освітніх закладів.

19 квітня 2023 року проведено спільну онлайн-зустріч для викладачів кафедри української мови, кафедри математики та інформатики і методики навчання, а також магістрів першого року навчання зі спеціальності 035 Філологія у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Під час обговорення було звернуто увагу на перелік компонентів освітньої програми, що входять до циклу загальної та професійної підготовки. Зокрема, розглянуто дисципліну «Інформаційні технології у філологічній науці», схарактеризовано відмінності між попередньою і теперішньою методикою її викладання, запропоновано внести низку змін та інновацій, пов'язаних зі специфікою та проблематикою філологічної науки.

21 квітня 2023 р. освітньо-професійну програму «Українська мова і література» зі спеціальності 035 Філологія для другого освітнього рівня обговорено під час зустрічі науково-педагогічних працівників, які працюють у межах цієї програми, бакалаврів четвертого курсу, які навчаються за такою програмою і планують вступати на другий освітній рівень цієї програми. На зустріч були запрошені ще випускники факультету філології і зокрема ті, яку здобули ступінь магістра та працюють на керівних посадах у різних освітніх закладах (вищих, середніх, професійних).

Розробники програми звернули увагу на зміни в структурі першого та другого розділу освітньої програми. Професор кафедри української мови В. В. Грещук зазначив, що в переліку компонентів теоретичну дисципліну «Загальне мовознавство» перейменовано на «Теорію мови», але частину «Історія лінгвістичних учень» приєднано до теоретичного курсу «Історія українського мовознавства». Дисципліна «Теорія мови» має важливе значення для підготовки здобувачів зі ступенем магістра, бо вивчає мову як засіб людського спілкування, знайомить із мовами світу, зі структурою та закономірностями функціонування мов, а також розвиває критичне мислення, впливає на інтелектуальний розвиток. Професор кафедри української мови В. М. Барчук пояснив, що нова дисципліна «Історія лінгвістичних учень та українського мовознавства» буде охоплювати не тільки історію розвитку української лінгвістичної науки, а й історію мовознавства загалом – із найдавніших часів. Викладачка дисципліни «Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах» доцентка кафедри загального та германського мовознавства В. В. Грещук поділилася досвідом та успіхами проведення педагогічної практики студентами третього й четвертого курсу в середній школі, запевнила бакалаврів, що робота в школі може стати однією із пріоритетних у процесі працевлаштування після здобуття ступеня магістра. Викладачка дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» професорка кафедри педагогіки початкової освіти О. С. Деркачова розповіла про специфіку свого курсу та орієнтацію його на філологічну науку, запевнила у розробленні з магістрами тих питань, які актуальні для них під час написання кваліфікаційної роботи та опрацюванні до неї іноземної літератури.

Заступник директора з виховної роботи Ліцею № 13 м. Івано-Франківська вчитель української мови і літератури М. І. Костів, колишній випускник філологічного факультету нашого університету поділився досвідом своєї роботи в школі, схарактеризував сучасний стан навчального процесу в ній і порекомендував здобувачам після закінчення магістратури пробувати працевлаштуватися в школі, бо це не тільки шлях до саморозвитку, збагачення знань, вдосконалення філологічних умінь і навичок, а й посильна, самовіддана, творча праця з учнями та підготовка їх до вибору майбутньої професії. Директорка Фахового коледжу Закладу вищої освіти «Університет Короля Данила», кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри перекладу та філології І. В. Варварук, і випускниця

факультету філології, яка отримала ступень магістра за названою освітньою програмою, пояснила цінність та актуальність навчання на спеціальності 035 Філологія за програмою «Українська мова і література», що дає змогу оволодіти глибокими і ґрунтовними теоретичними й практичними знаннями з української мови, вільно володіти словом, легко комунікувати в будь-якій ситуації та на будь-якій роботі, вміло виконувати керівні й адміністративні обов'язки. Філологічні знання – це доступ і вільне входження до всіх професійних сфер і різних галузей, оперативне сприйняття інформації й швидке оперування нею.

Завідувачка кафедри української мови, гарант оновленої освітньої програми М. П. Брус довела до відома про розвиток міжнародної мобільності в рамках цієї програми, зокрема надання можливості здобувачам вступати до магістратури на програми подвійних дипломів і навчатися одночасно в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Ягеллонському університеті м. Кракова. Вона пояснила, як буде відбуватися навчання в українському та польському ЗВО, як будуть зараховані дисципліни обох програм і як буде проходити захист кваліфікаційних робіт.

Здобувачі першого освітнього рівня (О. Бойко, О. Шамлій, М. Павликівська, І. Мельниченко, Н. Байдюк та ін.) ставили запитання щодо методики викладання української мови у вищих закладах освіти та можливості включення до неї питань інклюзивної освіти; про вибіркові дисципліни, пов'язані з редагуванням і перекладом тексту; про оплату за навчання в Польщі за Угодою з Ягеллонським університетом та ін.

<https://kum.pnu.edu.ua/2023/04/21/obhovorennia-op-ukrainska-mova-i-literatura-zi-spetsialnosti-035-filolohiia-dlia-druhoho-rivnia/>

25 квітня 2023 р. у зв'язку з потребою в обговоренні можливостей реалізації «Угоди про видання подвійних дипломів» була проведена онлайн-зустріч представників Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Ягеллонського університету. У ній взяла участь викладачка кафедри українистики Ягеллонського університету Оксана Баранівська, яка детально розповіла про умови підготовки та реєстрації для вступу, проведення співбесіди, навчання і проживання в Кракові, про успіхи й труднощі, з якими можуть стикатися здобувачі освіти.

До розмови долучилися викладачі кафедри української мови (М.П.Брус, Л.І.Пена), кафедри слов'янських мов (О.М.Пелехата) й кафедри загального та порівняльного мовознавства (О.Д.Воробець). Доцентка Олена Пелехата, яка розвинула співпрацю з Ягеллонським університетом, зазначила, наскільки важливим і цінним сьогодні є навчання за укладеною Угодою, щоб отримувати дипломи європейського рівня, та наскільки цікавим і неповторним є навчання в Ягеллонському університеті – найстарішому закладі вищої освіти Польщі. Доцент Олексій Воробець як експерт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти звернув увагу на врівноваження компонентів освітніх програм обох ЗВО в частині обов'язкових і вибіркового дисциплін та врахування Угоди під час акредитації власної освітньої програми.

На зустрічі були присутні випускники першого освітнього рівня Факультету філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, ставили різні запитання, що стосуються Угоди та специфіки навчання за двома освітніми програми. З одного боку, вони демонстрували свою обізнаність із програми цих вузів, а з іншого боку, намагалися визначити для себе пріоритетність навчання у двох ЗВО.

<https://kum.pnu.edu.ua/2023/04/25/rozvytok-mizhnarodnoi-mobilnosti-zdobuvachiv-osvity/>

27 квітня 2023 р. з метою обміну досвідом у веденні навчальної, організаційної, наукової діяльності, а також щодо розроблення й оновлення освітніх програм зі спеціальності 035 Філологія для рівня магістра проведено зустріч у формі онлайн для завідувачів кафедр української мови, зокрема Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (М.П.Брус), Чернівецького державного університету імені Юрія Федьковича (С.Т.Шабат-Савка) та Криворізького державного педагогічного університету (Ж.В.Колоїз). Професорка С.Т.Шабат-Савка розповіла з досвіду гаранта освітньої програми про недавню акредитацію своєї ОП «Українська мова і література» для магістрів і про зауваження та пропозиції, які отримала від експертної комісії. Професорка Ж.В.Колоїз дуже скрупульозно вивчила структура нашої ОП «Українська мова і література», порівнявши зі своєю, рекомендувала врахувати зміни й доповнення відповідно до нових нормативних документів.

На зустріч було запрошено випускників першого освітнього рівня Факультету філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, які готуються до вступу в магістратуру, цікавляться, як зможуть подовжувати навчання за освітньою програмою «Українська мова і література» та здобути рівень магістра і як подібну освітню програму реалізують у різних державних закладах вищої освіти України.

<https://kum.pnu.edu.ua/2023/04/27/spivpratsia-z-ukrainskymy-zakladamy-vyshchoi-osvity-dl-pidvyshchennia-rivnia-osvitnoi-prohramy-mahistra/>

УХВАЛИЛИ:

Рекомендувати оновлений варіант ОП «Українська мова і література» зі спеціальності 035 Філологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти до затвердження.

Присутніх: 14

Голосували: за – 13
проти – немає
утримались – 1

Завідувач кафедри

М. П. Брус

Секретар

А. Б. Кисла